

איסקייט אין שבֿת

פרשת
קרח
ג' תמוז תשע"ה
גיליון 209

יו"ל ע"י ישיבת "חיים של תורה - לובלין" פטיה"ק ירושלים ת"ו - בראשות הגאון רבי מנחם יאנוץ שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל ה"שבט הלוי" זצוקלה"ה

דבר מורינו ראש הישיבה שליט"א

קרח זלול בדברים הפשוטים כמו הודאה לה' על כל חסדיו

הוא יכול לטפל באנשים פשוטים בשר ודם? זה מענין אותו בכלל מה אנחנו עושים? פכה הכופרים האלה בזמן העבודת אלילים היו אוֹחִזִים, קרח היה לו כעין זה 'קרח מין היה' הוא טען שהקדוש ברוך הוא גבוה מעל גבוה ולא יכול להיות שהוא רוצה בדברים כאלה פשוטים.

כיצד לומדים מהתכלת להיות בשפלות וענוה?

משה רבנו אומר לקרח אתה יודע למה לובשים תכלת, כשאדם רואה את הציצית מה הוא זוכר? שהוא צריך להיות שפלי! איך יודעים את זה? חז"ל אומרים במסכת חלין 'ר' מאיר אומר כל המקום מצות ציצית מעליו עליו כאלו הקביל פני שכינה שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע והרקיע דומה לכסא הכבוד" איפה נמצא החלזון? החלזון נמצא בעמקי הים, עמוק עמוק, היא נמצאת בתוך קנכיה קטנה אי אפשר להוציא אותה משם, פעם בשבעים שנה היא יוצאת ומאד קשה להוציא אותה צריך לצלול לעמקי הים, זה נמצא בעמק הים שם נמצא החלזון. וזה הסוד של התכלת באמת כי החלזון זה דבר שנמצא בקרקעית הים וזה תולעת, כי כל מה שיש ביבשה יש בים וכנגד התולעת יש בים את החלזון שהוא ממש תולעת, דוד המלך אמר שהוא תולעת, 'ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם', תולעת זה אותיות תולעת כי לומדים ממנו הרבה, החלזון הוא מאד גמיש אם דג הולך בצד הנה הוא הולך בצד השני, והוא הולך לאט הוא לא רץ כמו הדגים הרגילים בים, הדגים הרגילים בים הם עזים ורצים מהר ואלו החלזון הולך בנחת כמו דוד המלך שנאמר עליו שהוא דומה למי השילוח ההולכים לאט (ישעיה ח) ושם היו מושחים את המלכים להראות שמלכות ה' זה הולך לאט לאט בדרכי נעם, החלזון הוא גם מסתר בקנכיה, דק וכשמוציאים ממנו את הצבע זה מוכיר את כל חסדי ה', את הדגים

ואל הנחלה ושם נביא בפורים, לא במדבר! המרגלים אמרו 'זה לא כבוד! זה זלול בקדוש ברוך הוא, זה לא נאמנות לה' לעשות כפי', יהושע וכלב שני העדים האלה אמרו זה הנאמנות! הקדוש ברוך הוא לא רוצה שום דבר, הוא רוצה שתביא את זה במקום עני, איפה הקדוש ברוך הוא רוצה, את מי הקדוש ברוך הוא רוצה? את האנשים השפלים שנמצאים במדבר.

קרח סבר שה' אוהב בגד חשוב וגדול בצבע תכלת

וזה היה פה הוכוח של משה רבנו וקרח מה התכלית של התורה, קרח טען שכל התכלית של התורה זה להיות למדן, לכן קרח לא הבין את פרשת הציצית, קרח סבר שה' אוהב בגד חשוב וגדול בצבע תכלת, כמו המלכים והשרים שהם הולכים עם בגדי תכלת, אבל דבר כזה פשוט כמו הציצית לא יכול להיות שה' נהנה מזה וכן הלאה, הוא דבר על המזווה איך יכול להיות שהשם רוצה מזווה בפתח, כזה דבר פשוט לקחת פרשה אחת וזהו, הם באו עם קנאה אמיתית לשם ה' בכניסה, הם אמרו: 'משה רבנו אתה עושה הנחות, תגיד שישמינו ספר תורה בדלת'. הגאון מוילנא לפני פטירתו לקח את הציצית ואמר 'חבל' כזה דבר קטן שנראה מזלזל, מה זה ציצית כמה חוטים פשוטים של בהמה, זה דוקא ה' נהנה מזה ואומרים את זה כל יום בתפלה פעמים 'הכנף פתיל תכלת', הגאון מוילנא השיג ממש לפני פטירתו שדברים פשוטים כאלה ה' אוהב. ומשה רבנו אמר לו: תראה אתה קוראים לך קרח, אתה אדם גדול מאד, אתה יודע מי זה היה אבא שלך? אבא שלך היה יצחק, מה זה יצחק? יצחק זה שמן, שאת זה כתוב במזווה 'יאספת דגנך ותירושך ויצהרדך' להודות לה' על כל דבר, ורק כך זוכים 'לאהבה את ה' אלוקים'. הרמב"ם מביא שאחד הקבוצות של הכופרים היה שהם אהזו שהקדוש ברוך הוא רחוק מדעתו, וכי

קרח שפקח היה מה ראה לשטות זו 'ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי', קרח היה אדם גדול והיה מנושאי הארון, חז"ל אומרים שהארון היה נושא את נושאי, הוא היה מרים את הארון והארון היה מרים אותו, הוא היה אדם מאד גדול ואנחנו לא יכולים לתאר את מעלתו, חז"ל אומרים (תנחומא) למה נסמכה פרשת ציצית לפרשת קרח, כתוב 'ויקח קרח' איזה מקח הוא לקח, אומרים חז"ל הוא לקח את הציצית, הוא לקח את הטליתות והלביש את המאיתים וחמשים איש והתחיל לדרוש קל וחומר ואמר 'כלנו עמדנו על הר סיני ולמדנו שהתורה נדרשת בק"ו אני מתחיל לדרוש ק"ו, עכשו כלם עם טליתות של תכלת, אם חוט אחד פוטר את כל הטלית על אחת כמה וכמה שכאשר כלה תכלת שתפטר את עצמה, הוא התחיל לעשות ק"ו מציצית ואח"כ ממזווה, אם מזווה בדלת פוטרת את כל הבית כ"ש שאם יש ספרי תורה בתוך החדר שזה יפטר את הבית, הוא דרש עוד הרבה ק"ו זה רק דגמאות. מה היתה בעצם המחלקת? מה היה הוכוח בין משה רבנו לקרח? קרח היה למדן גדול כמו שרואים בחז"ל, וכן שואל רש"י 'קרח שפקח היה מה ראה לשטות זו?'

מתיקות של בן אדם זה שהוא מביא את הדברים בלי שמצוים אותו

הסברנו שביע שעבר באריכות שרצון ה' היה שהמרגלים יביאו את הבכורים לבית המקדש, רצון ה' היה שתורו את ארץ כנען, 'וינתרו' זה מלשון תורה, תקימו בארץ כנען את התורה עוד לפני שנצטווה, לפני שבאתם למושבותיכם, מתיקות של בן אדם זה שהוא מביא את הדברים בלי שמצוים אותו, אם באמת הוא נאמן לא צריך לבקש ממנו תביא לי, תעשה לי, הקדוש ברוך הוא אומר אני לא מבקש כלום אני רוצה לראות אם יש לכם את הלב הזה לבד. ועל זה המרגלים התוכחו עם יהושע וכלב, הם אמרו 'לא צריך, נגיע לארץ ישראל אל המנוחה

”בין פתפיו שכו”

עברתי מעבר חציה מצד אחד של הכביש לצדו השני, הגעתי לצד השני שהיה בצמת, ולפתע הגיע במהירות אוטובוס שרצה לפנות שם ימנה, והוא עלה על המדרכה פסיבוב וכמעט נצמד לקיר פאשר אני נמצא בין הקיר לאוטובוס, וברוך ה' ברגע האחרון הוא זו קצת ולא מעף אותי, חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמי. י. ח. ג. נתיבות.

התכונתי לרכב על אופנים והסתפקתי האם להביא את הצופר אתי, ובסוף החלטתי לקחת אותו אתי, והנה באמצע הנסיעה נסעתי בין שני רכבים שכמעט הצמידו אותי ומעכו אותי ואז הדלקתי מיד את הצופר והם הבחינו בי וזו קצת ופנו לי מקום לעבור, ברוך ה' שהכניס לראשי להביא אתי את הצופר. א. ז. בית שמש.

”כל הנשמה תהלל יה” - על כל נשימה ונשימה הוי מודה לו.

אחינתי שלי בת השנתיים היה לו מאד קשה לנשם עקב שקדים גדולים ועברה נתיח, וברוך ה' שלא קרה לה כלום לפני כן שיכלה לפתע להפסיק לנשם באמצע הלילה בלי שאף אחד שם לב, ח”ו, וברוך ה' היום היא נושמת בקלות.

י. מ. ש. בני ברק.

להנצל מפפיות טובה

רבנו של עולם, אתה כתבת בתורתך ”ויקח קרח וגו’ ויקהלו על משה ועל אהרן” וחלקו קרח ועדתו על משה ועל אהרן מתוך קנאתם בהם, וזוהי בודאי כפיות טובה, שבמקום שיצריך קרח את הגדלה שכבר נתן לו ה' על ידי משה רבנו ויכיר על זה טובה, במקום זה חלק וכפה טובה לה' ולשליחיו, כמו שאמר להם משה ”המעט מכם כי הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבודת משכן יהוה ולעמד לפני העדה לשרתם, ויקרב אתך ואת כל אחיך בני לוי אתך ובקשתם גם כהנה”, וענשו היה נורא שנבלע הוא וכל עדתו חיים באדמה, ועמה אשא אליך תפילתי שתרחם עלי שלא אלך בדרך רעה זו ולא אהיה כפוי טובה לשום אדם, ובפרט להורי שהשקיעו בי את כל הונם כהם ומרצם, ועל ידי זה אנצל מלכפות טובה לה חס ושלום.

על ידי הערכת החורים מעריכים את הקב”ה

ובכן אתה צויתנו בתורתך ”כבד את אביך ואת אמך למען יארכו ימיה”, והסבה שכתב בראת את האדם ששלשה שתפין בו והם אביו ואמו והקדוש ברוך הוא, כדי שידע האדם להעריך מעט את גדל חסדי הרבים שעליו, על ידי שיראה זאת באביו ואמו כמה הם דואגים לו וסובלים הרבה בכדי שיהיה לו טוב, ולהצילו מכל מיני נזקים, שהרי הורינו דאגו לנו שיהיה לנו אכל ושתיה דבר יום ביומו, וכמה פעמים שחלינו בכל מיני מחלות והם הצטערו בשבילנו ודאגו לרפאותנו והשתדלו בהצלחנו, וכמה עגמת נפש הם סבלו בשבילנו כדי לתנכנו בדרך התורה והמצוות, כדי שיהיו לנו חיים טובים ומתוקים שאי אפשר לזכות להם בלי דרך התורה הקדושה ומצותיה, שעליהם נאמר ”הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים”, וכן ”כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא”, ו”כי מצאוי מצא חיים” וגם פעמים רבות הורינו הזדרזו ונבהלו להצילנו מכל מיני אסונות שלא יפקדו אותנו חס ושלום, כמו בעת שבלענו איזה חפץ או מאכל שמסכן לחנק אותנו חס ושלום, והם הזדרזו ודאגו והשתדלו מאד להצילנו, ובצורתך הם הצליחו בזה, ואנו בזכותם חיים וקיימים היום, ואנו יכולים להודות ולשבח אותך, ובאמת כל זה עשית והטבעת בבריאה שאדם יגדל עם הורים, כדי שמכל הטובות הללו שהוא רואה שקבל מהוריו יראה כמה גדולים חסדי הרבים עלינו, כי באמת הרבה הרבה יותר מזה אתה מעריך עלינו חסדים בכל עת ורגע ממש, ואתה מצילנו מכל מיני אסונות ופגעים וגזרות קשות ואכזריות המתרגשות לבוא לעולם חס ושלום, אלא שעינינו סתומות מלראות זאת, ועל כן נתת לנו הורים כדי שנתבונן במה שהם הטיבו ומטיבים לנו הרבה, ונלמד מזה שאלף אלפי פעמים יותר מזה אתה הטבת ומטיב אתה לנו, וכך נבוא להעריך אותך.

(מתוך הספר יערב עליו שיחי).

חששה רב

ש”ת בעבודת ה'

נצול הזמן

ש. כל ישראל ערבים זה לזה, וצריך באור כיצד אדם יכול לקבל ערבות על חברו ועוד על כל התורה ולכל ישראל?

ת. במלה 'ערב' ישנם שתי לשונות א. מלשון ערבות ומתיקות, ב. מלשון ערוב ואחדות, והינו שבכדי להיות ערב צריך שיהיה מתיקות ואחדות זה עם זה כשם שאב מוכן להיות ערב בשביל בנו, ועמה מוכן שכאשר אדם מערב עם זולתו אזי הוא מזרים בתוכו מצות ומעשים טובים לדגמא פאשר הכהנים עושים ברפת כהנים אזי הם משפיעים על כלל ישראל שפע וחסד, נמצא שעל ידי החברות והאחדות ישנה ערבות בין זה לזה, ועל כן צריך להיות באחדות עם כלם בכדי לקבל מכלם, וזאת מפיון שלכל אדם יש את הזמן המיוחד שלו וכמו שאמרו חז”ל ”אין לה אדם שאין לו שעה של סיעתא דשמיא ושפע עליון”, ובכדי לקבל ממנו בהכרח להיות עמו באחדות.

- א. מאמר - "אין דבר יקר בעולם יותר מהזמן, אשר אי אפשר לקנותו בכל מחיר שבעולם, ובכל רגע אפשר להגיד מאתים תבות, אשר כל תבה מצוה בפני עצמה, ומאבדין הזמן בהסתח הדעת".
- ב. כשהיה שומע הח"ח שיחת חליו, היה הופך את זה לתורה וחזק בעבודת ה'.
- ג. כשהזמינו את הח"ח לאספה שידרש שם, הוא עלה לדרוש בדיק באותה שעה שנקבעה ונכתבה על מודעת ההזמנה.
- ד. פעם שמענו את הח"ח עורך חשבון נפש לעצמו, וצועק: "ישראל מאיר הכהן מה עשית מעשר דקות לפני ארבע עד שעה ארבע?" וכך היה חוזר ותובע את עצמו: "גזלן מה עשית באותן עשר דקות?!"
- ה. מאמר - "ברגע אחד אשר אדם זוכה בעולם להיות מעבדי ה', הוא שוה יותר מכל חיי העולם הבא".
- ו. הח"ח אף פעם לא היה אומר: "אעשה דבר פלוני" אלא מיד היה עושה את מה שהיה מוטל עליו.
- ז. הח"ח התחייב בפני אחד מבני משפחתו הקרובים, כי יעניק לו סכום כסף גדול, אם יחדל מלעשות.
- ח. כאשר ראה הח"ח בחור מעשן, היה אומר: "תבל על הזמן, ותבל על הכסף".
- ט. הח"ח נצל את כל זמנו בשלמות, ולא בזבז אף רגע.
- י. כששאל אותו נכדו מהו גילו, השיב: "החיים הם מתנה יקרה ונפלאה, מאת הבורא יתברך שמו ומתנה לא סופרים".

מאתים מנה, וכי כשהורגים מישוהו זה פחות משנאת חנם? אבל אדם שהוא הורג מישוהו יש לו נקיפת מצפון שהוא הרג מישוהו אבל לשנאת איש את רעהו זה דבר שעובר מדור לדור ואף אחד לא עוקר את זה ולא יהיה מישוהו שיעמד ויעצר את זה, זה דבר שבסתר "מכה רעהו בסתר" וזה מוציא את האדם מן העולם.

עם דבר אחד תשא - עם השפלות של הציצית

ומפרשה זו צריך ללמד את היסוד הגדול שיש הרבה בחורים שנופלים שרואים שהם לא מצליחים ללמד דף גמרא, יש כאלה שחושבים שמי שלא מצליח ללמד אז הוא כבר לא יזכה לעולם הבא, צריך לדעת שאדם צריך להתאמץ כמה שהוא יכול לא הצלחת להיות גאון, אבל עם דבר אחד תשא שזה הציצית, עם התכלת של הציצית, עם התולעת, וראיתם אותו וזכרתם" תזכר תמיד שאתה צריך להיות תולעת, אם אתה לא יודע ללמד ה' הביא אותך לכוה מצב שתהיה "תולעת ולא איש" שלא תהיה איש מלחמה ללא מדות.

פיצד זכה הרב וואנר להיות מקבל על פלם?
כמו שמורי ורבי פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' הרב וואנר זצוק"ל למרות שיש היום מלא מחלוקות שיש כ"כ הרבה דעות בעם ישראל מה שלא היה אף פעם אף על פי כן הוא היה מקבל על פלם, ואיך הוא זכה לזה? בגלל שהוא היה חלזון! הוא עצמו ספר לי שפשוהו היה צעיר התורה היתה קשה עליו כבר, הוא היה חוזר על דברים פעם אחרי פעם והיה קשה לו מאד הוא רצה להתקבל ליישיבת חכמי לובלין, הוא נבחן ליישיבה ולא התקבל אז הוא נכנס ליישיבה והתחיל לבכות ולהתפלל ואז הוא פותח את הגמרא, ומתחיל ללמד בחשק נמרץ, ואז הראש ישיבה המהר"ם שפירא נכנס לשם והוא בודק את הבחורים ופתאום הוא רואה את שמואל וואנר הקטן עם הראש החלש יושב ולומד שם ביישיבה, מי נתן לך רשות להתנחל ביישיבה, מה לא שמעת טוב? לא קבלו אותך והוא ענה לו 'לא תכננתי להשאר פה פשוט חכיתי לרפכת ובינתיים התישבת ללמד בחשק נמרץ, איך שהוא שמע את הדברים האלה הוא מאד התפעל ואמר לו: טוב, אז תבוא, אתה יכול להשאיר ביישיבה אתה לא צריך ללכת לרפכת אתה כבשת את לבי, אם אתה קבלת כאלה ביונות ביישיבה ואתה ממשוף לישבת בשפלות עם ספר, בחור אחר שלא מקבלים אותו ליישיבה שם את הספר הצדה, ואתה יושב עם ספר בחשק נמרץ, כזה בחור אני רוצה ביישיבה, ודוקא ממנו יצא גדול הדור זיע"א.

מצריך את האדמה נשים אותך מתחת האדמה אולי ממך יצמח איזה משהו חדש. וכתוב בספרים ששמואל הנביא תקן את הטעות של סבא שלו, היה לו מעיל, אמא שלו עשתה לו מעיל כשהוא היה קטן כבר, מה המעיל הזה? אמא שלו שמה לו ציצית עם תכלת במעיל שלו מקטנותו שלא יהיה לו את הבבלובלים שהיה לסבא הוא החזיק את זה וזה היה גדל אתו כל הזמן אז הוא ראה כל הזמן את חסד ה' שמואל עשה תשובה על מה שסבא שלו כפר בעקר, כפר בפשטות הו של המעיל הפשוט הזה.

מדוע קרח ועדתו נשרפים מתחת לאדמה עד היום?

"זאת עשו קחו לכם מחמות קרח וכל עדתו" משה רבנו אמר להם לקחת את עשבי השדה, הצרי, כורכום, מור, הם אמרו זה לא יכול להיות, איזה שטיות הוא מדבר, זה לא יכול להיות שמוזה ה' מתפעל [באמת יש עשבים שרק מהריח שלהם אפשר להרגע זה מרגיע את העצבים, הגמרא אומרת במסכת יומא שמהריח הטוב שיוצא מהקטרת היו מתבשמים, למה היו צריכים להתבשם? זה היה בריא! רק להריח את ריח הקטרת היה מבריא בני אדם אנשים היו רגועים והיו יכולים לחשוב על ה'] והיות והם דברו נגד עשבי השדה אז הקדוש ברוך הוא הכניס אותם לתוך האדמה שמשם גדלים העשבים, והיות והם לעגו על האש שזה החלק השני של הקטרת כי אחרי נתינת הסמנים נותנים אש לכן עד היום הם נשרפים כמו שהגמרא מספרת על ההוא טעיא שלקח את התכלת ושם את זה בתוך האדמה והוציא את זה וזה היה חרוף, עד היום הזה בוער בהם אש של גיהנם, ודוקא ההוא טעיא ספר להם את זה, כי ההוא טעיא זה ערבי ובטלית צריך להתעטף כעטיפת הישמעאלים, הישמעאלים מתעטפים בצורה של זריות, הזריות שלהם זה להרוג אנשים וצריך ללמד מהם להודרו לעבודת ה'.

מדוע אין היום את מצות התכלת?

ובשביל זה לא זכינו לתכלת בדור הזה כי היום יש כ"כ הרבה מחלוקות כמו בדור של קרח שהקדוש ברוך הוא לקח מאתנו את התכלת "קרע פורפילא דיליה" ה' אומר, אתם לא יכולים להיות עם תכלת אתם כמו קרח כלכם, אנחנו היום בדור של קרח, למה באמת נחרב בית המקדש? פשוט מאד, שנאת חנם! ועדין לא נבנה, הקדוש ברוך הוא לקח את התכלת והוא אומר, אתם לא שפלים, אתם שונאים אחד את השני, למה אתם צריכים את זה בכלל, לא יהיה לכם את זה ותצפו לזה כי יש לכם כזה שגאה ביניכם וקשה שנאת איש את רעהו לפני המקום ושקלה הכתוב כנגד עבודת פוככים וגלוי עריות ושפיכות דמים (יומא ט) - שאלנו כמה פעמים שהרי בכלל

ביום, שהקדוש ברוך הוא נותן לנו מה לאכול, וזה מזכיר לנו את הים והים את הרקיע, וברקיע יש את השמש, מי עושה את הצבע תכלת? השמש! הצבע בהתחלה צהב אחרי זה זה נהפך לארגמן ואחרי זה השמש הופכת את זה לתכלת לגמרי, וזה מזכיר את אבן הספיר, וכך עולים מדרגה לדרגה עד שמלבנת הספיר נזכרים בתורה, כי גם הלוחות נחצבו מאבן ספיר, והמהלך הוא לפי הסדר, למה? כי אדם לא יכול לזכות לתורה בלי יהדות בתחלה לה' על הדגים וכלי להצריך את המים, ומזה מגיעים ללבנת הספיר ולמלאכים, ורק מזה מגיעים ללוחות הברית.

"בקר ידע ה' את אשר לו"

וזה מה שמשוה דבר עם קרח כשהוא נפל על הפנים וידבר אל קרח" בנפילתו! הוא דבר עם קרח כשהוא על פני האדמה "בקר ידע ה' את אשר לו" מסתכל על הבקר עכשו זה לילה עוד מעט הולך להיות בקר, שמש, ירח, מה אתה מכחיש את הדברים האלה שהקדוש ברוך הוא מביא כל כך הרבה חסד? ואת זה קרח לא הבין ולכן משה רבנו נפל על פניו להגיד לו, צריך לרדת למטה להיות שפל, אל תדבר כאלו ה' עכשו רחוק מדעתנו, אנחנו לא יכולים להתקרב אליו, לא! הקדוש ברוך הוא נמצא למטה בעמקי עמקים הוא נמצא איפה שהחלזון נמצא, חו"ל אומרים שהקדוש ברוך הוא משחק עם החלזון (ע"ז ג:), הוא צוחק עם החלזון, עם דג התכלת. למה? כי הוא נהנה שהוא נמצא בעמקי עמקים הוא נהנה מהמצוה שעושים מזה וזה מגיע עד כסא הכבוד 'גדולה תשובה שמגיעה עד כסא הכבוד" אם אדם נמוך מאד התכלת מזכיר לו, תראה את התכלת איך שהקדוש ברוך הוא יורד לעמקי עמקים, אפלו שאתה רואה שאתה רחוק ואדם אומר: ה' בטח ראה מה שעשיתי אתמול ואני רואה איך שאני רחוק ממנו ורואה שאני כלי מדות רעות, התרגלתי לזה ה' כבר לא מצפה ממני לכלום זה כפירה, הציצית יזכיר לך שה' נמצא למטה הקב"ה נמצא אתה למטה ואתה יכול להתקרב אליו בכל עת ועונה אפלו שאתה רחוק ממנו מאד.

קרח נענש על כך שהוא לא העריך את חסד ה'

ורואים עוד דבר שזה היה הענש שלו שהוא לא העריך את חסד ה' כי למה מקמים מצות ציצית, כי זה מזכיר את חסד ה' שיוצא מהאדמה, ציצית עושים מהגזה של צמר ופשתים, הצמר בא מהבהמה שהיא גדולה קרקע (צרוכין כז:), והפשתים גדל על העץ, הכל זה חסד ה' וקרח לא האמין בזה אז הקדוש ברוך הוא אמר טוב, אם אתה לא

“וְאֵנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ חֲרַפְתָּ אָדָם וּבְזוּי עָם”

“עַקְבֵי־אֵל בֶּן מַהֲלָלָאֵל אוֹמֵר הִסְתַּכַּל בְּשִׁלוּשָׁה דְבָרִים וְאִין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבָרָה, דַּע מַאִין בָּאתָ וְלֹאן אַתָּה הוֹלֵךְ וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֲתִיד לַתּוֹן דִּין וְחֲשׁוֹבוֹן, מַאִין בָּאתָ - מִטְּפָה סְרוּחָה, וְלֹאן אַתָּה הוֹלֵךְ - לְמָקוֹם עֶפֶר רִמָּה וְתוֹלַעָה, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֲתִיד לַתּוֹן דִּין וְחֲשׁוֹבוֹן - לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּב"ה” (אבות ג), רבי עקביא בן מהללאל נותן לנו עצה טובה איך נחיה חיים אמתיים שאתם נזכר בבית דין של מעלה ונירש עולם שכלם טובה, וזה על ידי שנתעורר כל ימינו “דַּע מַאִין בָּאתָ מִטְּפָה סְרוּחָה”, כי הגאון טורדן את האדם מעולם הזה ומעולם הבא, והנהג שבבעולם שמחפשים אחר יחוס נכבד ואדם שיש לו יחוס לאבות גאונים וצדיקים גדולים או שהוא בן למשפחה של עשירים כבר הוא מתהדר בכך כל ימיו ולא שם לבו להכיר את מקומו הוא ולעבד על מדותיו והוא שוכח את תכליתו שלו בעולם, ועל כן הזהירנו התנא “דַּע”, תשכיל ותחכים “מַאִין בָּאתָ” - אַתָּה, ותכיר שכל מהותך היא ‘אין’ וטפה סרוחה ותקנים בעצמך מה שאמר יוסף “כי נשני אלקים את כל עצמי ואת כל בית אבי” שתשפח את כל העמל והרדיפה שלך אחרי דברים ארעיים ורגעיים של כבוד והנאות העולם הזה, ותמחה מלבך את כל היחוסים הנכבדים שאמה מתהדר בהם על חבריה, ותתחיל לחשב “לֹאן אַתָּה הוֹלֵךְ” לאיפה אני הטפה סרוחה הולך, וְלֹאן הַבּוֹרָא רֹצֵה שְׂאֲנִי יִגַּיעַ “לְמָקוֹם עֶפֶר רִמָּה וְתוֹלַעָה” שעלינו להסתכל באבות האמה איך שהם התחילו ‘מַאִין’ וּחֲפָשׂוּ וּבִקְשׂוּ אֵת ה' וְאֵת עֲבוֹדָתוֹ עַד שֶׁמִּצְאוּ אֵת שְׂאֵהֶבָה נִפְשָׁם, כל ימיהם היו בשפלות ובטול מלא לפני ה' בבחינת ‘מָקוֹם עֶפֶר רִמָּה וְתוֹלַעָה’ שאברהם אבינו אמר על עצמו “וְאֵנֹכִי עֶפֶר וְאֶפֶר”, ומשה אמר על עצמו “וַיִּנְחַנּוּ מִה' וַדּוֹד אָמַר עַל עֲצָמוֹ “וְאֵנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ”, ועם כל גדלותם ודוקא בגללה עמדו כל ימיהם בשפלות וענוה גדולה וגלו את מלכות ה' בעולם, וזה היחוס האמתי והירושה הנצחית שראוי לנו לרשת מאבותינו הקדושים ללכת כל ימינו מהיום הראשון ועד היום האחרון בשפלות וענוה ולעבד על מדותינו ולהודות לה' על כל טובותיו שעלינו.

וכמו שמספר על הגה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנו וצוק'ל שפעם שלח לו אחד ממקרביו מכתב שבו כתב שמצא לו שושלת יוחסין שהוא מיחס לעוד כמה צדיקים גדולים, וכאשר נפגש עמו הרבי אמר לו וכי אתה חושב שאני נהנה ומתהדר ביחוסים שאמה מביא לי הלא בכל יחוס שיש לי כאשר אבוא למעלה ויצאו בפני כל סבותי וזקני האלה לקבלני כאשר ימצאו שאני כמו שאני הם יתבישו בי מאד וככל שייגדל היחוס שיש לי כך יגדל הבזיון והבושה למעלה עד מאד, ובדברו זאת נשא הרבי קולו באנחות

ובכיות מעמק לבו הטהור, זי"ע"א. ובאמת ההסתכלות למעלה היא הסתכלות אחרת לגמרי מהעולם כי שם בודקים “מַאִין בָּאתָ” איפה האדם נולד ובאיזה משפחה וסביבה גדל וכמה שהיה לו יותר קשה, והוא היה יותר רחוק מה' ותורתו והוא התגבר ועבד על עצמו כך יותר חשובים מעשיו לאין שעור, וכן כמה שיותר היו לו יסורים הן בגופו שהיה לו חלאים והן שהיה לו נחיתות וקשי בנפשו פנימה או שהיה מגנה ונדחה בחברה וכדומה כך יותר תגדל מעלתו לפני ה', וזה ההפך הגמור מהעולם שדרפם להסתכל “מַאִין בָּאתָ” שאם בא ממקום נמוך או שהוא אדם דחוי בעיניהם כבר הם מזלזלים בו ובתורתו ובמעשיו הטובים ביותר עד שאין נחשבים בעיניהם למאומה, וכן בדברי רבי עקביא טמון חזק גדול לאדם שכאשר יתבונן “מַאִין בָּאתָ מִטְּפָה סְרוּחָה וְלֹאן אַתָּה הוֹלֵךְ לְמָקוֹם עֶפֶר רִמָּה וְתוֹלַעָה”, יבין שבפעם הוא שום דבר והוא בא מקלום וחזור לכלום ואף על פי כן בתקופה הקצרה שהוא חי פה בעולם יש לו את הזכות העצומה להתקרב לה' ולעבודתו הקדושה “וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֲתִיד לַתּוֹן דִּין וְחֲשׁוֹבוֹן לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּב"ה”, לעלות בדרגה יותר גבוהה ממלאכי השרת, כי בהיותו בעל בחירה בין טוב לרע, כל מעשה שלו נעלה לאין שעור ממלאך.

וזה שמחה עצומה שאנו בשר ודם עראיים שסופנו לעפר נבחרנו להיות מהעם הנבחר לעבד את ה' בעולם הזה ולעשות לפניו נחת רוח מה שלא עושים כל רבבות צבאות המלאכים והשרפים והאופנים שבשירתם ושבתיהם באים עד לכדי אבדון גמור בשרפתם על קדשת ה', ודברי התנא מכונים בעקר על העולם הזה שבכל יום יום ביכלתנו לתת דין וחשבון לפני ה' ולהודות לו ולבקש ממנו כל צרכינו ברוחני וגשמי, ועל ידי הדין וחשבון בעולם הזה יכול להתקיים “וְאִין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבָרָה” שנגצל מפל העברות, כי בכך שנתן דין וחשבון אחר פטירתנו לא די להצילנו מידי חשקת הבלי העולם הזה שנצבים מול עינינו ורק בכח חשבון הנפש וההתבוננות התמידית בכל יום בחסדי ה' שעלינו ומה רצונו מאתנו בכל מדה ומדה שעוברת עלינו, יכולים אנו להנצל מידי כל היצרים הרעים שבקרבתנו, וכמו שזכינו ושמענו מפי הגאון הצדיק ר' שלום שכנא זאהן וצוק'ל שמסר מפי מרנא צי"ע רבנו החפץ חיים זי"ע"א שהדרף הבטוחה להנצל מפל הדין וחשבון בבית דין של מעלה הוא על ידי שעושים בכל יום בתמידות חשבון נפש לפני ה', ש'אם יש דין למטה אין דין למעלה”, כי על ידי זה בודאי יפתח לו ה' שערי הדעת והסיעתא דשמיא ויזכה לגלות את 'דרף החיים' ולשמוח בכל חסדי ה' עד שיהיה 'בן העולם הבא' כבר בחייו בעולם הזה, הי"ז לכל זה אמן.

תנ"א וזו"ר | 054-895328

ניתן לשמוע שיעורים מפי מורינו ראש הישיבה שליט"א בקול הלשון במספר 03-6171111 (אידיש),
03-6171171 (לה"ק, קו ישרי). ובאמריקה - קול הלשון של ארה"ב (באידיש ובקרום גם באנגלית). שמעו ותחי נפשכם.
להערות ותרומות ניתן לפנות למכון "א זיסקייט אין מועדי ישראל", 052-7193031.

להצטרפות ל-5927 מנויי 'א זיסקייט' ולמכתבים למערכת: ALONLUBLIN@gmail.com או 5402047@gmail.com